

daarbij noodzakelijk geweten en in acht genomen dient te worden.

Een niet geringe voldoening mochten we reeds smaken bij de voor-polemiek, die we met Dr P. hadden over den zin in zijn boek op blz. 84: „En van den beginne af was er het schandaal over het kerkorgel”, waarbij we dezen zin historisch-juist, verstaanbaarder maakten, zóó, dat wij bij Dr P.'s dank voor onze „eerlijke en robuuste critiek” de toezegging ontvingen:

„Nogmaals, als mijn boek ooit een herdruk beleef, zult U kunnen bemerken, dat het orgel-hoofdstuk aamerkelijk is gewijzigd. Uw critiek moet ik nog nader toetsen, geheel vergeefsch is ze zeker niet geweest, dat kan ik U nu reeds verzekeren. Of ik met Uw conclusies geheel accoord zal kunnen gaan — U hebt het aan m'n paar losse contra-argumenten reeds bemerkt — ja, dat is natuurlijk een andere zaak. In ieder geval zal ik alles grondig overstuderen!”

En bepaald moedgevend was tevens de slotverzekering des heeren P.:

„Met groote belangstelling zie ik Uw critiek op m'n Dathene-hoofdstuk tegemoet. Ik heb ook daar de uiterste voorzichtigheid betracht en vóór de verschijning van mijn boek in „Studien” een proefartikel daarover doen plaatsen. Toen dat artikel juist van Protestantse zijde zeer vleiend werd ontvangen, heb ik gemeend mijn hoofdstuk te moeten handhaven. Onfeilbaarheid dicht ik mezelf echter allerminst toe: Uw critiek, gedocumenteerd en beredeneerd, is me meer welkom dan de zouteloze bewondering, die ik tot nu toe heb moeten incasseren: want met bewondering komt alleen m'n uitgever vooruit, ik zelf niet en de wetenschap, die kennis van de waarheid nog minder. Het zal me een eer zijn de degens met U te kruisen; ik hoop de zelfkennis te bezitten ongelijk te bekennen als ik ongelijk heb.”

Moge dit het effect zijn van wat komen gaat! Want er móet eens begonnen worden met ongelijk te bekennen; met alles! grondig! over te studeeren van wat er tot nog toe in omloop is aan „Calvinisme en Kunst”, waarbij stereotiep de laatste slachtoffer, martelares heet te zijn van den eerste. Vooral met dat laatste zal al veel gewonnen zijn; het eerste komt dan wel vanzelf.

„Calvinistische Nederlandsche literatuurstudie (lees: „MUZIEK-studie”! J. Z.) ontbreekt ons zoo goed als geheel. En toch ook op dat terrein dient den tegenstander slag geleverd. Mót onze banier fier ontplooid!” (J. Postmus — „Het Wilhelmus”).

Want dan verschijnt er heel spoedig een andere kleurteekening op het geschiedenisdoek dan het stoffige paneeltje dat Busken Huet ophing met zijn: „Tusschen dezen zaai- en oogsttijd” (waarmee bedoeld wordt de muziekperiode tusschen Obrecht en Bach) „viel in Nederland de storende heerschappij van het Calvinisme”!

Dan zal men gewaar worden dat, evenals „het weinig gehinderd heeft dat toen er geen kerkstukken meer gevraagd werden, dat er in de hervormde kerk voor glasbranders, beeldsnijders alle opdrachten uitbleven, menigene plaatsnijder werd, of zich tot de schilderkunst wendde”; dat „waar de schilderkunst zich van de kerk- en wandschildering moest wenden tot het intieme en persoonlijke van Hollands huiselijk leven of dat vroom-vernevelde van Hollands licht-doordrenkte atmosfeer, juist aan de Europeesche kunst iets geheel nieuws, iets eigens en enkel-Hollandsch is toegevoegd wat haar anders wellicht geheel zou zijn ontgaan” (C. S. Adema v. Schellema „Kunstenaar en Samenleving” blz. 342), dat het evenzomin de muziek schade gedaan heeft dat van een J. P. Sweelinck geen missen of motetten werden gevraagd, maar dat juist het Calvinistisch Kunstwerk „de Psalmen Davids” zijn meesterstuk geworden is; dat door dezen kerkzangbundel zijn aparte orgelkunst haar invloed zou laten gelden, die officieel in de Muziekgeschiedenis nog ten name der Deutsche Orgelschool, met als culminatiepunt Joh. Seb. Bach, als doorgewerkt staat aangekeekend.

Moge het volgende „degens-kruisen” tusschen Dr Pollmann en ons de inleiding zijn van een tijdvak in de Historische-Muziekreportage, waarbij het Calvinisme de eere krijgt, die het zoo lang onthouden is: van in niets den bloei der kunsten te hebben geschaad maar veeleer den groei ervan te hebben bevorderd en mogelijk gemaakt — direct en indirect!

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De Synode der Chr. Geref. Kerk in N. A.
III.

Dinsdag 23 Juni was een dag van meer dan gewone betekenis voor de Chr. Geref. Kerk in Noord-Amerika, vanwege een besluit omtrent zendingsadministratie. Ook in Nederland zal dit besluit aandacht trekken. Om oorzaken die in dit artikel wel zullen uitkomen.

De zaak der zending stond van het begin der Uittreding van 1857 op den voorgrond. Reeds ter classieale vergadering, October van het laatstgenoemde jaar, besloot men tot het houden van een maandelijksch biduur, met een collecte voor Bijbelverspreiding. Eerst werd het geld, door die collecten verkregen, naar Nederland gezonden ten

bate van het werk der destijds bestaande Christelijke Afgescheidene Gereformeerde Kerk. Naar het voorbeeld dier „kerk die ons tot Moeder was”, werd ook georganiseerd, en wel in 1888, de „Commissie voor de Heidenzending”. Later werd die, naar het voorbeeld der andere Protestantische groepen in ons land, een „Board” genoemd, „Board der Heidenzending”. Board beteekent eigenlijk een „plank”, bedoeld in den zin van een tafel, waar men omheen zit. Precies als het woord „consistorie”, dat zoo men weet ook uitdrukt dat samen zitten.

In den loop des tijds kregen deze boards de betekenis van „bestuur”, en werd die naam gebruikt in ongunstigen zin, met een hiërarchischen smaak. Men sprak van „Boardism”, zooals men spreekt van „Kerkisme” enz. enz. Ook in de Chr. Geref. Kerk gingen er stemmen op tegen die „Besturen”. In „De Wachter”, het kerkelijk weekblad, verscheen de bede, à la de Génestet:

„Verlos ons van die Boards, o Heer!
Geef ons natuur en waarheid weer.”

Die zucht kwam op ten tijde dat de Middelburgsche Generale Synode in Nederland de oude methode van zendingsadministratie radicaal wijzigde. Niet van een „Board” of deputaatschap, maar van een locale kerk moet de zending uitgaan. De doop is aan zoo'n instituut verbonden; het avondmaal; de prediking; de tucht. Dus óók de zending. Dit beginsel leidde in Noord-Amerika onder ons tot de afschaffing van een „Board” der Inwendige Zending. Hoewel slechts voor een tijd. In den loop der jaren leerde de ervaring in dit groote land van geweldige afstanden, het noodzakelijke van een meer centraal deputaatschap. De Inwendige Missie over te laten aan kerkeraden en zelfs aan classes, bracht allerlei bezwaren mede. Zoo werden genoemd: gebrek aan eenheid, afwezigheid van coöperatie, ongelijke distributie van missionaire dienaren, verspilling van gelden, en afwezigheid van zendings-strategie.

Deze bezwaren worden genoemd in een rapport betreffende „Home Mission Methods” voor de Chr. Geref. Synode van 1936. Dat rapport besprak wat men in de Gereformeerde Kerken in Nederland de schriftuurlijke basis acht voor het beginsel, dat de zending moet uitgaan van plaatselijke kerken, n.l. Hand. 13:1-3, en dan verder Hand. 14:27. Het rapport vraagt: „is dit een bewijs voor de bewering dat slechts plaatselijke kerken mogen en behoeven zendingswerk te verrichten en dat het verkeerd is voor Classes en Synodes om dit te doen? Een weinig nadenken toont hoe deze bewering zonder grond is.” We vertalen: „Dat het de plaatselijke kerk van Antiochië was die deze zendelingen uitzond, bewijst niets, want er was geen andere weg om zendelingen destijds uit te zenden. Classieale en synodale organisaties bestonden er niet. Zelfs de vergadering te Jeruzalem was nog niet gehouden. De kerk bestond slechts in zulke centra als Jeruzalem en Antiochië, en laatstgenoemde plaats een groot centrum zijnde, de derde stad na Rome en Alexandrië in de Romeinsche wereld, en de eenige gevestigde kerk in deze heidensche deelen des lands, was het een natuurlijke zaak dat deze plaatselijke kerk door Goddelijke aanwijzing de zending onder de heidenen ondernemen zou.

„Maar dit alles levert geen vonkske van bewijs dat op heden Home Mission werk bestuurd moet worden, niet door Classes of Synode, maar door de plaatselijke kerk”. Ten bewijze daarvan werd Voetius aangehaald en Rutgers, betreffende zendingsdirectie: „Wij voor ons zijn van oordeel, dat het niet ongeoorloofd is het te laten geschieden door de Nationale Nederlandsche Synode, of door de Provinciale Synoden en hare deputaten, wanneer zulks geschikt kan, tot meerdere zekerheid.”

Ook Dr H. A. van Andel werd in een ander artikel over dit onderwerp aangehaald betreffende Hand. 15:22, 23, 25, „ubi synodus Hierosolymitana mittit”. Op deze gronden werd beweerd dat de stelling dat de zending moet uitgaan van een plaatselijke kerk onhoudbaar was en dat ook Classes en Synoden kunnen beroepen. En om praktische redenen, met name de argumenten hierboven reeds genoemd, werd met beslislheid geponeerd dat wat „home mission” werk betreft — centralisatie de meest effectieve en gewenschte methode is.

Waar het genoemd rapport over de Inwendige Zending alzoo met beslislheid aandrang op centralisatie, was het opmerkelijk dat in dezelfde Agenda, voor dezelfde Synode van 1936, een rapport verscheen om de administratie der Heidenzending te decentraliseren. Er werd voorgesteld dat de zending behoort uit te gaan van een plaatselijke kerk of groep van kerken. En een schets werd aangeboden van de verdeling van het tegenwoordige Chr. Geref. zendingssterrein onder de Indianen en Chinezen. En aan een op zijn hoogst anderhalf dozijn kerken, die nu het salaris betalen, zou de directie der bestaande posten worden toevertrouwd. De plaatselijke kerkeraden in consultatie, (méér niet), met een algemeen „Board”, de Synode vertegenwoordigend, zouden alle zeggenschap hebben over deze posten. Hoewel de andere kerken geroepen zouden zijn om de

overige kosten te betalen, kosten die verre het bedrag der salarissen te boven gaan, zouden ze geen direct zeggenschap hebben over de zending. Zoo, als we dat in het Engelsch uitdrukten: ze hebben „to pray and to pay — but no say”.

Nadat het bovenbedoeld rapport verschenen was, boden we aan om voor de Synode of voor eenige vergadering van onpartijdige menschen te debatteren over de volgende punten, hier in 't kort aangegeven:

1. De aangegeven bijbelsche basis, Hand. 13:1-3, is niet genoegzaam grond voor de tegenwoordige praktijk.

2. Het systeem van roepende kerken geeft geene bevrediging.

3. Het verdeelen van het tegenwoordig zendingssterrein is onrechtvaardig tegenover de andere kerken die er evenzeer voor betaalden.

4. Het is een gezond Gereformeerd beginsel, dat geen kerk over een andere kerk heerschen zal — wat toch het geval is op het zendingssterrein.

5. Het gestadig wisselen van kerkeraadsleden staat in den weg van zendingsadministratie met degelijke kennis van zaken, gedurende jaren van ervaring verkregen.

6. Het stelsel van „zendende kerken” en speciale zendingssterreinen staat in den weg van effectievere arbeidsregeling die soms verplaatsing eischt.

7. En dan de stelling dat wanneer een taak ligt voor de verantwoordelijkheid van één de kerken-groep, geheel die groep ook die taak gezamenlijk behoort te ondernemen en te besturen. Door middel van de breedste kerkvergadering. Dat geldt ook de opleiding voor het ambt en is de praktijk in andere kerkelijke ondernemingen.

Er werd ons geen gelegenheid geboden tot zulk een publiek debat. 't Was ook niet noodig.

Op den bovengemelden dag kwam de zaak voor de Chr. Geref. Synode. Er werd heel wat debat gevoerd. Het rapport voor de Inwendige Zending ging er bijna geheel door. In hoofdzaak althans. Maar dat over de Heidenzending, ofschoon dapperlijk verdedigd, werd verworpen. Met bijna algemeene stemmen. En een commissie werd aangewezen om een Reglement op te stellen dat uitgaat van de stelling: het werk van één de kerkengroep behoort te zijn onder de directie van één de kerkengroep. En aangelegd op Synodaal opzicht. Wat te gemakkelijker zal vallen nu het besluit viel om voortaan elk jaar te vergaderen. Het betreffende Kerkenorde-artikel werd met het oog op dit besluit gewijzigd.

Schrijver dezes meent dat er te veel haast was in deze aangelegenheid. Ons dunkt verwijzing naar de Classes was wel zoo wenschelijk geweest, daar het tijd zou geven tot rijp beraad. Zóó maar een kerkenorde te wijzigen, feitelijk met slechts vier stemmen meerderheid, lijkt ons geen wijze manier van doen toe, en levert geen goed „precedent”. Haastige speed is zelden goed. De tijd zal het openbaren.

In ons slotartikel hopen we te wijzen op de erkenning, door onze Synode, van een pas tot openbaring gekomen kerkengroep, in ons land, de Presbyterische Kerk in Amerika, en een aangenomen voorstel van correspondentie met de Chr. Geref. kerk in Nederland, reeds in Artikel II door ons beschreven.

HENRY BEETS.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De Neuendettelsauer Mission op Nieuw-Guinea.

Ruim 16 jaar geleden verscheen in de bekende serie „Onze Zendingsvelden” als eerste boek: „Nieuw-Guinea”. Dit boek heeft, naar wij meenen, uitstekend gewerkt en invloed gehad. Men wist niet veel van dit grootste eiland der wereld af. Nu ja, het „grootste” eiland is te sterk gezegd, maar het behoort toch onder de grootste, en zeer langen tijd onder de meest onbekende.

Dat is nu anders geworden. Zou Ds Rauws een tweeden druk van zijn boek uitgeven, dan zouden heel wat bijzonderheden van dit rijkste goudland der aarde worden meegedeeld. Voor onderzoekers en ontdekkingsreizigers is het een ideaalland. En daarom ook voor de zending.

Gelijk men weet behoort het eiland, dat bijna 25 keer zoo groot is als Nederland, voor bijna de helft (48 %) aan ons land, terwijl de andere helft tusschen Engeland en Duitschland verdeeld was. Met den grooten oorlog heeft Duitschland zijn gebied verloren; het werd Australië toegewezen. De zendingsarbeid, daar zoovele jaren vericht, kwam in handen van een Amerikaansche corporatie; maar sinds een tiental jaren heeft de Deutsche Zending er zich weer mogen vestigen.

Op het Deutsche zendingssterrein werkt nu de Neuendettelsauer Mission.

Op den bijzonderen aard van deze zending gaan wij maar niet in. Men weet, dat Duitschland buitengewoon gespecialiseerd is in zendingscorporaties; er zijn 10-1500 zendende verenigingen en dan nog als baldi conatit hulptorganisaties van den Eär sie transferirt sein aard. Wie hier meer van 10. Wolthero de Brun ist het prachtige boek: „Das

die verre het be-
i, zouden ze geen
de zending. Zoo-
ukten: ze hebben
say".
t verschenen was,
le of voor eenige
nschen te debat-
a, hier in 't koer

is, Hand. 13:1-3,
de tegenwoordige

erken geeft geen

woordig zendingen

en de andere ker-

erend beginsel, dat

heerschen zal -

ndingssterrein.

kerkeradsleden

administratie met

rende jaren van

erken" en speciale

reg van effectieve

tsing eischt.

meer een taak ligt

heél de kerken

taak gezamenlijk

turen. Door mid-

ing. Dat geldt ook

is de praktijk in

a.

geboden tot zulk

et noodig.

am de zaak voor

heel wat debat

wendige Zending

oofdzak althans

ofschoon dapper-

Met bijna alge-

ssie werd aange-

stellen dat uitgaat

el de kerkengroep

tie van heél de

Synodaal opzicht

u het besluit viel

n. Het betreffend

t oog op dit be-

e veel haast was

it verwijzing naar

ijk geweest, daar

Zoo maar een

met slechts vier

een wijze manier

goed "precedent".

De tijd zal het

te wijzen op de

van een pas tot

p, in ons land, de

a, en een aange-

ntie met de Chr-

in Artikel II door

ENRY BEETS.

der Deutschen Weltmission", waaraan 53
kundigen hebben meegewerkt, en dat door
platen versierd is. Aan de Neuendettelsauer
ding wordt in dit boek natuurlijk ook de noo-
aandacht gewijd.

Nu, deze zending viert in Juli het feest van de
denking van haar vijftig-jarigen arbeid op
Nieuw-Guinea.

Het is niet de eenige vereeniging, die jubileert.
Prof. Schlunk spreekt in een apart artikel over
heit und Mannigfaltigkeit in der Mission"
Neue Allg. Miss. Zeitschrift 1936 Heft 3) over
minder dan 5 zendingsjubilé's in dit jaar;
had er als zesde nog bij kunnen nemen de
akzending, welke 75 jaar op Sumatra arbeidt.
Wij denken echter hier alleen aan Neuendettels-

au. Prof. Schlunk merkt in zijn bovengenoemd arti-
el van deze zending op, dat zij is de „geistdureh-
schöpfung" van Wilhelm Löhe in het
rankenland. In 1886 gingen de eerste zende-
ngen onder de heidensche Papua's werken, en
ogens haar bijzondere romantiek in dat merk-
waardige land heeft de zending steeds de belang-
stelling van den Duitscher gehad.

In Heft 2 van het Neue Allg. M. Z. 1936, schrijft
zekere Eppelein een afzonderlijk artikel over
Nieuw-Guinea na 50 jaren. Zeer eigenaardig be-
at hij met een breed overzicht over de finantiën,
f liever over de toenemende geldelijke offers,
welke de zending hebben mogelijk gemaakt. Wij
ullen de belangrijkheid van deze zaak niet ont-
ennen, maar er zijn toch andere dingen, die meer
se belangstelling vragen.

Wij noemen b.v. den vliegdiens, die hier door de
nding is geannexeerd. Het was reeds veel, toen
en in den loop der jaren zijn zeilschip verwis-
eld zag door een motorboot; maar de arbeid
maakte nog een ander verkeersmiddel noodzake-
ig, en moedig schafte men zich een vliegma-
in. Trouwens, wie iets van Nieuw-Guinea heeft
gezien, verstaat, dat de zending daar niet buiten
in De allereerste afstanden en de ondoor-
ringbare wouden en zoovele moeilijkheden meer,
angen ertoe, den weg door de lucht te zoeken.
et komt de zending ten goede.

De genoemde bezwaren zijn ook mee de oorzaak,
et er schier talloze talen zijn op dit eiland.
de stammen weten trouwens van het bestaan van
ander niet af. De zendingen begonnen met
ta taal, zooals vanzelf spreekt, maar nu wordt
eds in 14 talen het Evangelie verkondigd.

Maar al wil de Duitscher met alle genoegen de
al des lands meester worden, als het gaat om
e vertaling der Heilige Schrift en de verspreiding
van, is het toch wenschelijk met eenzelfde ver-
aling een zoo groot mogelijke menigte van men-
chen te bereiken. Zoo heeft men langzamerhand
de vele talen en de nog meerdere dialecten in
wee talen ondergebracht, n.l. de Jabém- en de
litaal; de eerste is voor het Melanesische ge-
ed, en de andere voor de Papua's. Daardoor
wordt het gebruik van talen ook minder. En
rens is het schoolwezen er door bevorderd.

Echter ook in een ander opzicht is dit twee-
stelsel van de grootste betekenis geworden.
eraan is de naam van zending Keysser ver-
onden.

Over het algemeen wordt in de zending individu-
el gewerkt; de zondaar moet bekeerd; het gaat
u het behoud van de ziel. Zoo arbeidt de kerk
Europa ook. En in hetzelfde voetspoor ging
de Neuendettelsauer zending in den eersten tijd
in haar optreden.

De vruchten waren sober. Het was uiterst moei-
ijk den Papua los te maken van zijn stamverband.
aar Keysser heeft met deze methode radicaal
broken. Zeker, in theorie was men het er lang
er eens, dat het niet om de menschen persoonlijk
aat, maar om het volk. Deze gedachte is zuiver
chriftuurlijk. Maar de praktijk bracht ongehoorde
moeilijkheden. Keysser overwon deze moeilijk-
eden; hij sloot zich aan bij de organismen van
familie, nabuurschap, dorpsleven, stam, volk, ras,
den natuurlijke ordeningen van deze volken.

De zegen op dezen arbeid is buitengewoon groot
gewest. Prof. Schlunk kan zelfs in zijn aangehaald
artikel schrijven: „Wat uit Gutmanns geschriften
de zendingstheorie reeds doorwerkt, wordt daar
op Nieuw-Guinea onder de leiding van de zende-
ngen van Neuendettelsau op geheel eigen wijze
verwirkelikt. Wellicht is er geen volkskerk in
den tijd, welke men op één lijn kan stellen met
de van Nieuw-Guinea, waar men zóó de stameen-
den ontziet en het Christendom tot de gehele
gemeen-
zaak van de Inboorlingen maakt, zoodat
ij uit volkomen vrij initiatief en in diep gevoelde
verantwoordelijkheid zelfstandig uit het Christen-
dom leven en handelen, en het verstaan hun zeden,
diensdienst en recht te houden in den vorm van
den volksbestaan en tegelijk echt Christelijk te
zijn".

Ook hierom is de Papuakerk een model ge-
worden, welke de aandacht trekt van de missio-
naire arbeiders. In hoeverre de methode van Key-
sser navolgenswaardig is, kan ik niet beoordeelen;
maar zou de man der praktijk zijn gezaghebbend
woord moeten spreken. Maar in ieder geval maken
wij bezwaar tegen het betoog van Friedrich Eppe-
lein in zijn artikel, over het onderscheid tusschen

de Luthersche leer en de Gereformeerde uitver-
kiezingsgedachte. Hij meent toch, dat de leer der
predestinatie de zending dwingt den individueelen
mensch te zoeken en de uitverkorenen te vinden,
zoodat er voor den Gereformeerden zendeling geen
noodzaak of drang is zich te wenden tot het
geheel eigensoortige van een volk en het geschied-
kundig geworden. Neen, dan de Luthersche leer!
De schrijver beroept zich zelfs op den tijd der
Reformatie, toen de Calvinisten alles uit de ker-
ken verwijderden, wat de Schrift niet gebod, ter-
wijl de Lutherschen handhaafden, wat niet door
de Schrift uitdrukkelijk verboden is. Zoo doet nu
ook de Luthersche zending op Nieuw-Guinea; zij
neemt alles over van de Inlanders, wat niet in
uitdrukkelijke tegenspraak met den Bijbel is. En
dan gaat hij verder in zijn jubelzangen op de
Luthersche boven de Gereformeerde zending. Wij
zullen hem daarin niet volgen; het blijkt genoeg,
dat hij van de predestinatieleer een caricatuur
heeft gemaakt, en de Gereformeerde zending nog
niet „door" heeft. Hij mocht wel eens een onder-
zoek instellen op Midden-Java ten Zuiden.

Het streven van Keysser wordt hiermee niet
miskend. Als einddoel ligt ongetwijfeld ook, om uit
al de uiteenlopende stammen en volken van
Nieuw-Guinea één volk te maken, evenals één
volkskerk. Het moge onder Gods zegen gelukken.

Maar zoover is het nog niet.

Eppelein wijst zelf op twee groote gevaren, die
de zending daar bedreigen.

Het allereerste is te noemen de dusgenaamde
secularisatie. Nieuw-Guinea is het goudland bij
uitemendheid geworden. Wat dit met zich mee-
brengt leze men eens in het boek „Südsee" van
den reiziger Hugo Adolf Bernatzik; hoe vreeselijk
is het hoofdstuk „Wie Goldgräber leben und ster-
ben". Men begrijpt wel, hoe deze geweldige weelde
het zedelijk leven niet verbetert, en den dienst
van God niet bevordert.

En dan doet het wel heel vreemd aan, dat in de
mandatsbesluiten van den volkenbond niet op dit
ontzettende bezwaar gewezen wordt, maar wel
wordt aanbevolen om het beheer van de zendings-
scholen te controleeren! Het ware beter, zoo
schrijft Eppelein, dat de volkenbond zich eens
liet gelegen liggen aan die onredelijk hooge hoofd-
belasting, die zelfs van schoolkinderen wordt ge-
eischt en ze dwingt onbehoorlijke dingen te doen,
om het geld te verdienen. En dan spreken wij nog
niet eens van de ziekten, die Europeanen in het
land hebben gebracht.

Een tweede gevaar is de Roomsche kerk. Maar
daar weet men ook op andere terreinen van te
spreken. Het indringen in eens anders gebied
schijnt voor de Roomsche zending een vanzelfs-
heid te zijn.

Ten slotte wijzen wij nog op een zeer bijzonder
gebeuren.

„Wanneer ging de zending het meest vooruit?
In de jaren 1915-1925, toen het Deutsche vader-
land noch geld noch menschen naar het zendings-
veld kon zenden, en de zendingsarbeiders dag en
nacht ermee moesten rekenen, dat zij van de vij-
anden uit Nieuw-Guinea zouden worden uitge-
wezen. In dien tijd kregen de zendingen den
moed, ingeboren Christenen als helpers aan te
stellen".

Toen ontwaakte het verantwoordelijkheidsbesef
der Papua's. En toen greep men ook moed te ar-
beiden aan de overzetting van het N. T. in de
Inlandsche talen, in dezen tijd, toen aan geen
Duitschen zendeling meer werd toegestaan het
Evangelie te prediken.

De Papuakerk tellt nu 35.000 zielen. En aan
blanke arbeidskrachten zijn er 31 zendingen, 18
zendingsvrouwen, 16 lekenzendelingen enz., te-
zamen 82 arbeiders. En dan zijn er ook verschei-
dene arbeiders in het vaderland.

De Deutsche zending is met al haar jubilé's geluk
te wenschen, maar niet het minst met de Neu-
dettelsauer-Mission. In Nieuw-Guinea wordt er
door den Heere iets groots verricht.

J. D. W.

Een rede van Dr. Colijn.

Dr. H. Colijn heeft een rede gehouden op den V.U.-
dag. Voorzover deze rede de V.U. betrof, kan ze in
een V.U.-orgaan uitzemend dienst doen. Voorzover ze
algemeen was en eenige wenschen gaf voor de polemiek,
zou ze met het grootste genoegen ook te Kampen kun-
nen gehouden zijn, door elk der professoren. Het komt
maar op de toepassing aan, niet op algemeene regelen,
waarover ieder het eens is. Hoewel deze rede van Dr.
H. Colijn letterlijk ook aan ons blad werd toegezonden
voor eventueel begeerde publicatie, vonden we daarom
daartoe geen aanleiding, ook geen propagandistische;
propaganda maken we niet met copie, die gemeen-
goed is. De speciale zaken der Theologische School
laten we, evenals die der V.U., over aan de bladen die
daarvoor opgericht zijn, en de verlangens van Dr. Colijn
inzake de polemiek hebben we zelf reeds ettelijke malen
uitgesproken.

Een kleine aanvulling op het gesprokene geeft Ds J.
M. Spier in Geref. Kerkb. Hoeksche Waard:

We veroorloven ons hierbij één opmerking — dit
is geen critiek noch begin van polemiek —, dat open-
lijke dispuuten in de pers ook opbouwend kunnen zijn,
inzover ze kunnen medewerken tot verheldering van
inzicht in allerlei dingen en tot afwijzing van ge-
dachten, die — al mogen ze misschien nog zo inge-
worfeld zijn — de toets van Gods Woord niet kunnen
doorstaan. Ook hier is zelfbeproeving noodzakelijk!
Wij hebben niet het recht om in eigenwilligheid een
tegenstelling te maken tusschen wat binnen eigen
kring en daar buiten is, om alleen de wapenen
te gebruiken naar buiten en binnen eigen
gelederen den vader der leugenen — die toch ook in
de kerk werkt en wroet — vrij spel te laten. Alleen
maar: de wijze zal tijd en wijze weten. De wijze zal
alle geprikkeldheid vermijden, alle persoonlijke din-
gen uitbannen en schrijven uit liefde tot de waarheid
en tot de kerk van Christus. En het ligt niet altijd
aan de disputerende voormannen, als onze menschen
zich naar Apollos of naar Paulus gaan noemen. Ook
ons volk heeft hier de dure roeping zich altijd naar
Christus te blijven noemen en Hem te danken, dat
Hij ook nog in onze dagen verlichtend onder ons
werkt door Zijn H. Geest.

Amerika en Nederland.

In de rubriek „Buitenlandsche Kerken" vinden de
lezers iets over het optreden van den Chr. Geref. Ds H.
Janssen ter synode van de Amerikaansche Chr. Ref.
Church, die met de Gereformeerde Kerken in Neder-
land in correspondentie staat. Ds J. M. Spier merkt in
Geref. Kerkb. Hoeksche Waard op:

...noodzakelijkheid om de nodige eenheid te zo-
eken van wat kerkelijk één is; de uniformiteit, waartoe
God ons brengen moet en kerkelijke correspondentie.

Prachtig, prachtig. Maar zou collega Janssen met
dit alles niet wat dicht bij huis willen beginnen?
Waarom kan in Nederland niet, wat in Ame-
rika wel kan? Waarom wees de kerk van Ds
Janssen het verzoek van onze kerken af om eens een
samenprekings te houden over de nodige eenheid en
uniformiteit in ons eigen vaderland? Of
geeft zijn rede ons hoop, dat hij dezelfde toespraak
straks ook zal houden op de synode der Geref.
kerken in Nederland? Zijn aanwezigheid zou onge-
twijfeld door allen op hoge prijs worden gesteld.
Wordt het geen tijd om eens te beginnen naar
het zoeken van een oplossing?

Beth-el en Beth-Dagon.

In Geref. Kerkb. Overijssel en Drente schrijft Dr C.
N. Impeta iets over een opmerking, die hij aantroef in
Dr B. Wielenga's „Verborgene Schatten". Tekst was Joz.
15:41. En dan citeert Dr Impeta het door Dr Wielenga
geschrevene:

„Het mag ons wel even met verwondering treffen,
dat onder de Heidensche steden één den naam Beth-
Dagon droeg.

Terstond springt onze gedachte over naar den ge-
lijkssoortigen naam van de beroemde heilig historische
stad: Beth-El.

Waarom kreeg deze plaats dien doorluchten naam:
Huis Gods?

Omdat een arm kind des Heeren hier rijk geweest
is in de ervaring van Gods tegenwoordigheid.

Ook een Filistijn heeft gedroomd, dat zijn god Dagon
bij hem was. Daarom noemde hij dit in zijn oog
heilig, uitverkoren plekje: Beth-Dagon, dat is:
Dagon's woonplaats!

Daar is iets angstwekkends in deze overeenstem-
ming tusschen de taal, ja ook de ervaring, van ware
en valsche religie.

Bijna alle heidensche volken hebben aan hun opper-
god den naam Vader gegeven.

Augustus werd door de Romeinen met dezelfde
titels vereerd, die in de Heilige Schrift aan Jezus
toegekend worden: Heiland der wereld, Vredesvorst!
Moderne Heidenen, gelijk de Theosofen, spreken de
verwachting uit, dat er een Verlosser zal komen, die
de Leeraar van alle volken zal zijn.

Overal plaatst het bijgeloof zijn Beth-Dagon naast
het ware Huis Gods.

Imitatie-godsdiens!

Beproeft uzelfen of gij in het geloof zijt.

De afgodendienaar is van natuur thuis in uw hart,
en onder de leus van rechtzinnige waarheid, erger
nog: in den waan der echte godsdienstigheid, bouwt
de Christen somtijds zijn imitatie-tempel naast het
huis des Heeren.

Het eigen ik in plaats van de Oppermajesteit.
Tegen zelfbedrog is de eenige waarborg: gemeen-
schap met Hem, die Zelf de Waarheid is!"

Dr Impeta teekent hierbij aan:

Verborgene schatten, inderdaad!
Maar Dr Wielenga brengt ze te voorschijn.
Ter waarschuwing en vertroosting beide.

Zonder ons in te laten met de nadere uitwerking van
het Bijbelsche gegeven, merken we slechts op, dat niet
alleen Dr Impeta (inzake die zelfbeproeving) zich ver-
bijdt, als hij zulke dingen leest. Ik doe het desgelijks.
Want ik zie er een illustratie in bij de reeds jaren
lang door ons blad uitgesproken gedachte, dat een zoo-
danige zelfbeproeving slechts recht geschieden kan,
indien men gelooft. De karikatuur-zelfbeproe-
ving, die kent men ook bij Dagon. En hij verwijt ze
aan de lieden van Beth-El.

Nogmaals: de rede van Dr. Colijn.

Over de hierboven reeds gemelde rede van Dr. H.
Colijn schrijft in IJmuiden Kerkbode de heer T. v.
Popta. Hij merkt op:

Op de eigenlijke jaarvergadering is o.a. door Dr
Colijn en Schouten aangemaand tot eensgezindheid